

Alacağını Tahsil Edemeyen Kişi Bunu Zekât Olarak Takdîr Edebilir mi?

Soru: Alacağını tahsil edemeyen kişi alacağını (alacaklı olduğu ihtiyaç sahibi ise) zekatı olarak takdir edebilir mi?

Cevap:

دعوى، لئلا يوسر على مال السائل أو المال صل أو، لئلا يدمحل، ميجحل نحلل ميب:

Kişinin, borcunu ödemekte zorlanan alacaklısını gözeterek, ona mühlet tanıması vâcibdir.

Yüce Allah şöyle buyurur: 'Borçlu olan kimse eğer zorluk içindeyse, bir kolaylık buluncaya kadar ona mühlet tanıyın.' [Bakara, 280]

Alacaklısından tahsil edemediği alacağını, üzerine vâcib olan zekâtın yerine sayması ise câiz değildir.

Yüce Allah: 'Zekâtı verin!' [Bakara, 13] buyruğuyla zekâtın verilmesini emretmiştir.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de, zekâtın, 'Zenginlerden alınıp, fakirlere verilecek bir fariza' olduğunu beyan etmiştir. [Buhârî, (1395), Müslim, (19)]

Dolayısıyla zekât, alınması, verilmesi, ödenmesi gereken bir yükümlülüktür.

Tahsil edemediği alacağını, zekât sayan kimse, zekâtını vermiş değil, üzerindeki zekât yükümlülüğünü hile yoluyla düşürmeye çalışarak, tahsil edemediği malını kurtarmış olur.

Alacağın bu şekilde zekâta sayılması, Ebu Hanîfe, Ahmed ve Şafîî'nin mezhebinde sahîh olana göre de geçerli değildir. [Bkz. Nevevî, Mecmû' (6/210); İbn Kudâme, Muğnî, (4/106)]

Şeyh Abdulaziz b. Bâz ve Şeyh İbn 'Useymîn de bu doğrultuda fetvâ vermiştir. [Bkz. İbn Bâz, Mecmuû' Fetâvâ (14/280-281-282); İbn 'Useymîn, Fetâvâ fî Ahkâmî'z-Zekât (s: 377-378)]

Ancak kişinin borcunu tahsil edemediği alıcaklısı zekât almaya müstehak bir kimse ise, açıkça veya îmâ yoluyla borcunu ödemesini şart koşmadan veya bunun üzerine anlaşmadan, zekâtını ona vermesi caizdir.

Borçlunun, bir şart veyâ anlaşma olmaksızın aldığı bu zekat ile, borcunu ödemesinde de bir beis yoktur. Allah en iyi bilendir.

Emrah Kurugöllü

10 Safer 1434